

Patiënten verlaten het Slotervaartziekenhuis, na het faillissement in 2018.

FOTO: HH

ZORG

Instanties scherper op 'cowboys' en slecht bestuur in de zorg

Rob de Lange
Amsterdam

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en de Nederlandse Zorgautoriteit (NZa) scherpen het toezicht op de gezondheidszorg aan. Vrijdag maken beide toezichthouders bekend nog meer te gaan samenwerken om dokters, ziekenhuizen, verpleeg- en thuiszorginstellingen te wijzen op goed bestuur en een meer professionele werkwijze van de raden van toezicht.

Het gezamenlijk optrekken van de IGJ en de NZa 'vergroot de effectiviteit van het toezicht en geeft duidelijkheid aan de zorgaanbieders', schrijven de twee instanties in een document met richtlijnen, met de naam 'Kader Goed Bestuur'. Hierin staat gedetailleerd geformuleerd wat beide inspecties van de zorginstellingen verwachten op het gebied van gedrag, cultuur, kwaliteit en veiligheid.

De rolverdeling tussen beide controleurs is dat de IGJ toeziet op de kwaliteit en veiligheid van de zorg, terwijl de NZa de betaalbaarheid, toegankelijkheid en transparantie van de zorg in de gaten houdt.

Het nieuwe Kader is volgens Marina Eckenhausen, waarnemend inspecteur-generaal bij IGJ, voor sommige bestuurders nodig: 'Ik noem geen namen, maar we kennen allemaal de voorbeelden van cowboys in de zorg, faillissementen en andere tekortkomingen.'

In haar ogen gaat het niet om meer, maar om beter toezicht. De bedoeling van het Kader is om 'directies en raden van toezicht te helpen de interne controles te verbeteren. Waar goed bestuur is, hebben het personeel en de patiënten het ook goed. Als het intern op orde is, hoeven wij niet naar binnen te stappen.'

Jaarlijks gaat er in de zorg een slordige €100 mrd om. Deze omvangrijke pot met honing trekt niet uitsluitend bijen met goede

bedoelingen aan. Door onrechtmatigheden of regelrechte fraude lekt naar schatting zo'n €2 mrd tot €3 mrd weg. Daarnaast zijn er bestuurlijke dwalingen waardoor instellingen in de problemen komen en patiënten de dupe worden.

Vers in het geheugen staan de faillissementen van de ziekenhuizen MC IJsselmeer en MC Slotervaart in 2018. De ondergang van beide instellingen legde genadeloos bloot dat bestuurders steken lieten vallen en toezichthouders te laat ingrepen. De kritiek trof overigens ook de NZa en IGJ.

Karina Raaijmakers, directeur toezicht en handhaving bij de NZa, ziet bij een deel van de instellingen een gebrek aan professionalisering van het bestuur en het interne toezicht: 'Wij zien de continuïteit van de zorg soms in de knel komen door ongelukkige beslissingen. Hopelijk komt hiermee wat vaker het goede gesprek op gang tussen besturen en raden van toezicht om te kijken welke risico's er zijn bijvoorbeeld bij langetermijnbesluiten of investeringen. Dat lijkt me zeer welkom.'

De noodzaak is in haar ogen door de coronacrisis nog groter dan voorheen. 'Zeker nu komt er nogal wat af op ziekenhuizen en andere instellingen op het gebied van digitalisering en het opschalen van de reguliere zorg.'

Het is niet voor het eerst dat NZa en IGJ aandacht vragen voor ontsporingen in de zorg. Vorig jaar trokken ze er ook al over aan de bel. Zij zagen het aantal meldingen en signalen over misstanden toenemen.

Soms betreft het voorbeelden van het niet correct declareren van zorg en het niet hebben van een transparante bedrijfsvoering. Maar soms gaat het ook om belangenverstrengeling of een gebrek aan integere bedrijfsvoering. Daardoor staan 'de publieke waarden kwaliteit, veiligheid, betaalbaarheid en toegankelijkheid van de zorg onder druk', aldus beide inspecties.

Het is de vraag of zorginstellingen zitten te wachten op meer controle door de NGJ en de NZa. Zeker na de coronacrisis hebben ze hun handen vol aan het op gang krijgen van de reguliere zorg.

Eckenhausen: 'Toezicht schuurt soms en 10% van de bestuurders zal zich misschien ergens aan storen, maar het merendeel van hen zal blij zijn met een richtinggevend Kader.'

€3 mrd

Door onrechtmatigheden of regelrechte fraude in de zorg, lekt naar schatting zo'n €2 mrd tot €3 mrd weg.